

Monumentnummer*: 531380

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 11 januari 2013
Kadaster deel/nr 82687/173

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Naarden	Gooise meren	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Naarden	G			2479

Omschrijving**

Cluster 7. Bomvrije kazerne.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BOMVRIJE KAZERNE, gebouw S, als gebouwd en aangeaard onderdeel van Fort Ronduit. Het Fort Ronduit ligt in het noordelijke deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, tussen de Vesting Naarden en de voormalige Zuiderzee, nu IJsselmeer. Het fort is door middel van een verdedigingswal aan de zuidzijde fysiek verbonden met de Vesting Naarden. Fort Ronduit diende ter verdediging van de buitendijkse gronden aan de noordzijde van de vesting, de zeedijk en de Naarder Trekvaart. Naarden was van zeer groot militair-strategisch belang als verdediging van de directe toegang tot Amsterdam. Het fort moest voorkomen dat de Vesting Naarden aan de noordzijde werd gepasseerd. De bomvrije kazerne uit 1874 vormt de kern van de bebouwing op het Fort Ronduit en ligt centraal op het terrein met de brede voorgevel naar de westzijde gekeerd. Aan de oostzijde, de frontzijde is het gebouw aangeaard. Wel zijn er aan de noordoostzijde van het gebouw twee uitgangen. In de kazerne waren niet alleen logiesruimten ondergebracht voor zowel de manschappen, (onder)officieren als de commandant, maar tevens een ziekenzaal, een keuken, magazijnen voor levensmiddelen, buskruit en munitie, kanonremises en privaten. Men kon zo snel en veilig posities innemen langs de oostelijke hoofdwal en munitie aanvoeren voor de aan de frontzijde gelegen emplacements voor het geschut. Onder de kazeme bevinden zich waterreservoirs, waarin het regenwater werd opgevangen dat via de aardlaag op het dak door druipkokers werd afgevoerd. De kazerne gold naar de toenmalige maatstaven als bomvrij. Door de uitvinding van de brisantgranaat in 1885 was van een bomvrije situatie geen sprake meer.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

en konden gebouwen van dit type als verouderd worden beschouwd.

Omschrijving

De BOMVRIJE KAZERNE, gebouw S, uit 1874, ligt centraal op het fort Ronduit en is een rechthoekig bakstenen gebouw, aan drie zijden voorzien van dikke, aangeaarde muren. Onder het aardwerk leiden twee gangen (poternes) naar twee kleine, ongedekte gevels, waarin zich achteruitgangen bevinden. De ongedekte westgevel (voorgevel) is nagenoeg symmetrisch ingedeeld en voorzien van dubbele en enkelvoudige opgeklampte houten deuren, diepegelegen vensteropeningen met plaatstalen luiken. Achter de dubbele deuren bevonden zich de kanonremises, achter de enkelvoudige deuren de logies- of andere gebruiksruidten. Geheel links en geheel rechts waren de privaten. De deuren en vensters zijn voorzien van getoogde ontlastingsbogen. Hoger in de gevels zijn bovendien extra ontlastingsbogen aangebracht. De gevel is iets gebogen en eindigt in een eenvoudige strekkenlaag. In het interieur zijn diverse kleinere ruimten, overdekt met tongewelven. Aan de achterzijde loopt een dwarsgang die vrijwel alle ruimten met elkaar verbindt. De gangen eindigen beide in een poterne die toegang geeft tot de achteruitgangen van de kazerne. Aan de zuidzijde hebben beide poternes een zijruimte (voormalige munitieopslag). Beide achteruitgangen bevinden zich in korte, ongedekte, naar het noorden gerichte gevels, voorzien van aangeaarde vleugelmuren. Ze hebben een dubbele getoogde deur met strekkenlaag en een hardstenen sluitsteen.

Waardering

De BOMVRIJE KAZERNE, gebouw S, is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het onderdeel is een voorbeeld van een bomvrij bouwwerk uit 1874.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is een representatief voorbeeld van een kazerne zoals deze ook elders in de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn gebouwd, volgens een eensluidend stramien en met toepassing van vergelijkbare bouwmaterialen, indeling en detaillering.

* Het onderdeel is goed bewaard omdat de kazerne niet of nauwelijks is gewijzigd ten opzichte van de situatie in de bouwtijd.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Kazerne

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument